

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีสุขภาพดีทั้งทางกายและทางใจเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา การมีสุขภาพดีนั้นมิได้หมายถึง การไม่เจ็บป่วยหรือปราศจากโรคภัยเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการมีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอีกด้วย ปัจจุบันมีการใช้อุปกรณ์ เทคโนโลยี ที่ทันสมัย และสิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันจนทำให้มองข้ามองค์ประกอบที่สำคัญในการดำรงชีวิตนั่นก็คือ การออกกำลังกาย

การส่งเสริมการออกกำลังกายในประเทศไทย เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2507 โดยการดำเนินงานภายใต้องค์กรส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย ต่อมา พ.ศ.2508 ก่อตั้งการกีฬาแห่งประเทศไทยในส่วนของกระทรวงสาธารณสุข กรมอนามัยได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2530 สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) โดยจัดเป็นกิจกรรมหนึ่งในกองอนามัยโรงเรียน ในปี พ.ศ.2523-2539 จัดตั้งเป็นส่วนออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ สำนักส่งเสริมสุขภาพ และช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้รับการยกฐานะเป็นกองออกกำลังกายเพื่อสุขภาพในปี พ.ศ.2545 จากการปฏิรูประบบราชการ นโยบายส่งเสริมสุขภาพการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพชัดเจนขึ้นเป็นลำดับ มีการบรรจุสาระสำคัญและเป้าหมายในแผนพัฒนาการสาธารณสุขฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) และแผนพัฒนาสุขภาพในช่วงแผนพัฒนาการสาธารณสุขฉบับที่ 9 ได้ตั้งเป้าหมายว่าประชาชนทุกเพศทุกวัย ทุกอาชีพได้ออกกำลังกายและเล่นกีฬาเป็นประจำร้อยละ 60 (วิจิตร อากัปกิริยา, 2546 : 47-48)

กระทรวงสาธารณสุข ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพโดยการจัดบริการการออกกำลังกายมาโดยตลอด นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2546 โดยการกำหนดนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนออกกำลังกายพร้อมกันทั่วประเทศ ได้จัดงานมหกรรมรวมพลังสร้างสุขภาพรวม 4 ครั้ง ได้สนับสนุนงบประมาณให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมกีฬาและการออกกำลังกายอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงสาธารณสุข, 2548) และได้ประกาศให้ปี 2545-2547 เป็นปีแห่งการณรงค์การสร้างสุขภาพทั่วไทย โดยมีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนครอบครัว และชุมชน องค์กร หน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ มีความรู้ทักษะด้านสุขภาพในเรื่องการออกกำลังกาย การบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ปลอดภัย สามารถลดโรคที่ป้องกันได้ทั้งเบาหวาน

ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ และโรคมะเร็ง การรณรงค์สร้างสุขภาพในปี พ.ศ. 2548 ได้มุ่งให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างสุขภาพและจัดตั้งชมรมสร้างสุขภาพครอบคลุมทุกหมู่บ้านทั้งในเขตชนบท เขตเมืองรวมทั้งกรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งส่งเสริมให้สมาชิกชมรมสร้างสุขภาพได้มีความรู้ และมีการปฏิบัติด้านการส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่องในเรื่องการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพที่เหมาะสม การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพเป็นการเคลื่อนไหวของร่างกายที่ใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ เช่น กล้ามเนื้อขา ลำตัว แขน ให้มีการเคลื่อนไหวที่เร็วขึ้น ทำให้อัตราการเต้นของหัวใจเพิ่มขึ้น หรือเหนื่อยขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 20-60 นาที แล้วแต่ความเหนื่อยนั้นมากหรือน้อย ถ้าเหนื่อยมากก็ใช้เวลา น้อย แต่ถ้าเหนื่อยน้อยก็ใช้เวลามากขึ้น การออกกำลังกายที่จะมีผลต่อสุขภาพนั้นจะต้องทำให้พอเหมาะ แก้ว เพศและสภาพ (กระทรวงสาธารณสุข, 2548 : 1)

การส่งเสริมการออกกำลังกาย เป็นกลไกและมาตรการสำคัญในการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนไทยทุกคนให้มีสุขภาพที่ดีขึ้นเต็มตามศักยภาพของตนเอง จากการศึกษาของอีริกเซิน (Eriksson, 2001) พบว่า ระดับการเคลื่อนไหวทางกายหรือการออกกำลังกายและระดับสมรรถภาพทางกายมีความสัมพันธ์ในลักษณะแปรผกผันกับอัตราการตายและความเสี่ยงต่อการเกิดโรคต่าง ๆ ผู้ที่มีการเคลื่อนไหวทางกายหรือออกกำลังกายหรือมีสมรรถภาพทางกายน้อย มีความเสี่ยงต่อการตายก่อนวัยอันสมควรและเสี่ยงต่อการเกิดโรคต่าง ๆ สูงกว่าผู้ที่มีระดับเคลื่อนไหวทางกายหรือออกกำลังกายและระดับสมรรถภาพทางกายที่สูงกว่า

การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอมีประโยชน์ต่อร่างกาย คือ ช่วยลดความเสี่ยงต่อการตายก่อนวัยอันควร (ก่อนอายุ 65 ปี) ถึง 3 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ค่อยเคลื่อนไหว/ออกกำลังกาย และลดความเสี่ยงของการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน มะเร็ง ลำไส้ใหญ่ ถึงร้อยละ 50 ทำให้ชีวิตยืนยาวขึ้นประมาณ 1-2 ปี และมีคุณภาพชีวิตที่ดี (กระทรวงสาธารณสุข, 2548 : 7) การไม่ออกกำลังกายเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเสียชีวิตจากทุกสาเหตุโดยเฉพาะจากโรคหลอดเลือดหัวใจและสมอง (พินิจ กุลละวณิช, 2550 : 315) ซึ่งโรคต่าง ๆ ที่กล่าวมาสามารถป้องกันได้ด้วยการออกกำลังกายซึ่งการดำเนินงานที่จะให้ประชาชนออกกำลังกาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเมืองไทยสุขภาพดีในทุกกลุ่มอายุ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ตั้งแต่ระดับนโยบายของประเทศ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ตำบลลงไปจนถึงระดับหมู่บ้าน ในระดับหมู่บ้านนั้น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นประชาชนในหมู่บ้านที่อาสาสมัครเข้ามาดูแล การสาธารณสุขแก่คนในชุมชนนั้น เพื่อให้ประชาชนมีภาวะสุขภาพที่ดี และเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อชุมชนอย่างยั่งยืนนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) เป็นต้นมา อสม. มีบทบาทในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน

อย่างต่อเนื่องโดยไม่มีค่าตอบแทนในลักษณะเงินเดือนหรือค่าจ้าง ซึ่งหลักการสำคัญนี้ไม่เปลี่ยนแปลง จึงทำให้ อสม.ได้รับการยอมรับทั้งจากประชาชนไทยและต่างประเทศ

อัตราความชุกของผู้ป่วยโรคเรื้อรังสะสมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นใน ปี พ.ศ.2555 โดยเพศหญิง มีอัตราป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูงและเบาหวานสูงกว่าเพศชายในขณะที่โรคหัวใจขาดเลือด เพศชาย และหญิงมีอัตราป่วยเท่ากัน สำหรับโรคหลอดเลือดสมองและโรคเรื้อรังทางเดินหายใจส่วนล่าง พบว่า เพศชายอัตราป่วยสูงกว่าเพศหญิง กลุ่มอายุในโรคไม่ติดต่อเรื้อรังทั้ง 5 โรค พบว่า กลุ่มอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 60 ปีขึ้นไป มีอัตราป่วยสูงสุด รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 50-59 ปี กลุ่มอายุ 40-49 ปีและกลุ่มอายุต่ำกว่า 40 ปี ตามลำดับ ภาวะแทรกซ้อน ผู้ป่วยโรคเบาหวานมีภาวะแทรกซ้อนสูง ผู้ป่วยรายใหม่มีภาวะแทรกซ้อน ร้อยละ 14.71 สำหรับผู้ป่วยสะสมมีภาวะแทรกซ้อน ร้อยละ 21.09 โรคความดันโลหิตสูงมีภาวะแทรกซ้อน ร้อยละ 3.48 ผู้ป่วยสะสมที่ยังเพิ่มขึ้นนี้จะแสดงถึงภาระงานของทั้งภาครัฐและเอกชนที่ต้องร่วมมือกัน ดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรค

โดยสถานการณ์พฤติกรรมกรรมการออกกำลังกายของประชาชนในจังหวัดชุมพร ในปีพ.ศ.2552 พบว่า ประชาชนมีการออกกำลังกายคิดเป็นร้อยละ 90.14 โดยการออกกำลังกายเฉลี่ยสัปดาห์ละ 3-5 วัน คิดเป็นร้อยละ 37.60 และส่วนใหญ่ออกกำลังกายครั้งละ 30-45 นาที คิดเป็นร้อยละ 36.78 (กองสุขาภิบาล กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข, 2552 : 66) สำหรับสถานการณ์พฤติกรรม การออกกำลังกายของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ในปี พ.ศ. 2552 พบว่า อสม. มีพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3-5 วัน ๆ ละ 30 นาที เพียงร้อยละ 47 พ.ศ. 2553 พบว่า อสม. มีพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3-5 วัน ๆ ละ 45 นาที เพียงร้อยละ 43.75 และ พ.ศ. 2554 พบว่า อสม. มีพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3-5 วัน ๆ ละ 40 นาที เพียงร้อยละ 39.60 (เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอท่าแซะ, 2554 : 57)

นอกจากนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกายของ อสม. ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกายของอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร โดยจะนำผลการศึกษาเป็นแนวทางในการสร้างเสริมและพัฒนาการดำเนินงาน สร้างสุขภาพแก่ประชาชนทุกกลุ่มอายุ ทุกอาชีพ ได้รับความรู้ ตระหนักและใส่ใจสุขภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกายของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการออกกำลังกายของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมการออกกำลังกายของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
4. เพื่อศึกษาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมส่งผลต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร จำนวน 1,958 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973 : 108 อ้างถึงใน ยุทธ ไกยวรรณ, 2553 : 284-285) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 332 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1.1 ปัจจัยนำ ประกอบด้วย ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการออกกำลังกาย

2.1.2 ปัจจัยเอื้อ ประกอบด้วย อุปกรณ์ สถานที่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การเป็นสมาชิกชมรมออกกำลังกาย ภูมิอากาศ เวลา และสังคม

2.1.3 ปัจจัยเสริม ประกอบด้วย การสนับสนุนจากคนในครอบครัว การสนับสนุนจากเพื่อนบ้าน การสนับสนุนจากผู้นำชุมชน และการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

2.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการออกกำลังกายของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ใช้หลักของการออกกำลังกายของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาเป็นแนวคิดในการกำหนด พฤติกรรมการออกกำลังกายของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์เป็น 4 ด้าน คือ 1) การเลือกประเภทของการออกกำลังกาย 2) การใช้ระยะเวลาในการออกกำลังกาย 3) การดูแลสภาพร่างกาย ก่อน ขณะ และหลังออกกำลังกาย และ 4) การเลือกใช้สถานที่ เครื่องแต่งกาย ในการออกกำลังกาย

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาในการทำวิจัยครั้งนี้ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2554 - เดือนตุลาคม 2555

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมการออกกำลังกาย หมายถึง การเล่น การฝึกการกระทำที่ทำให้มีการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างสุขภาพ เพื่อความสนุกสนาน เพื่อสังคม โดยจะเคร่งครัดต่อกฎเกณฑ์กติกาของการแข่งขันหรือไม่ก็ได้ หรือโดยใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ มีกฎกติกาการแข่งขันง่าย ๆ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ประเภทของการออกกำลังกาย การใช้ระยะเวลาในการออกกำลังกาย การดูแลสภาพร่างกาย ก่อน ขณะ และหลังออกกำลังกาย และการเลือกใช้สถานที่ เครื่องแต่งกาย ในการออกกำลังกาย

ประเภทของการออกกำลังกาย หมายถึง การออกกำลังกายที่ทำให้เกิดความสมบูรณ์แข็งแรงของสุขภาพ โดยแบ่งประเภทหรือวิธีการออกกำลังกายอาจจะเป็นการเดิน แอโรบิค โยคะ ไทเก็ก เทนนิส ฟุตบอล ว่ายน้ำ และเปตอง โดยการเลือกประเภทการออกกำลังกายให้เหมาะกับสภาพร่างกายของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

การใช้ระยะเวลาในการออกกำลังกาย หมายถึง การใช้เวลาในการออกกำลังกายให้เหมาะสม โดยใช้เวลาครั้งละไม่น้อยกว่า 30 นาที และออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3-5 วัน/สัปดาห์

การดูแลสภาพร่างกาย ก่อน ขณะ และหลังออกกำลังกาย หมายถึง การดูแลร่างกายก่อนเริ่มต้นการออกกำลังกายจะต้องมีการอบอุ่นร่างกาย เพื่อเป็นการเตรียมร่างกายให้พร้อมสำหรับการออกกำลังกาย ประมาณ 5-10 นาที ไม่ควรรับประทานอาหารหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนออกกำลังกาย

การเลือกใช้สถานที่ เครื่องแต่งกาย ในการออกกำลังกาย หมายถึง การเลือกสวมใส่เสื้อผ้าให้เหมาะสมกับชนิดกีฬา และเหมาะสมกับสถานที่ และไม่ควรรอกำลังกายในขณะที่แดดร้อนจัด

ปัจจัยนำ หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลในอันที่จะมีอิทธิพลในแง่การจงใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายและทัศนคติเกี่ยวกับการออกกำลังกายของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกาย หมายถึง ความเข้าใจในเรื่องการออกกำลังกาย โดยมีความรู้เกี่ยวกับการแต่งกาย การใช้อุปกรณ์ การเลือกสถานที่ออกกำลังกายที่เหมาะสมกับชนิดกีฬานั้น ๆ ผลดี ผลเสีย ประโยชน์ของการออกกำลังกาย

ทัศนคติเกี่ยวกับออกกำลังกาย หมายถึง ความรู้สึก ความคิดหรือความเชื่อ และแนวโน้มในการออกกำลังกาย ซึ่งดูได้จากพฤติกรรมของว่าชอบหรือไม่ชอบที่จะเลือกออกกำลังกายในประเภทต่าง ๆ

ปัจจัยเอื้อ หมายถึง สิ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีสิ่งดังต่อไปนี้ที่เอื้อต่อการออกกำลังกาย ได้แก่ การมีอุปกรณ์การออกกำลังกาย การมีสถานที่ออกกำลังกาย การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการออกกำลังกาย การเป็นสมาชิกชมรมออกกำลังกาย ภูมิอากาศ เวลาในการออกกำลังกาย และด้านสังคม

อุปกรณ์ หมายถึง เครื่องมือ เสื้อผ้า สถานที่ และอุปกรณ์กีฬาที่ใช้ในการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับชนิดของกีฬานั้น ๆ

สถานที่ หมายถึง สถานที่ในการจัดกิจกรรมออกกำลังกายที่เหมาะสม มีอากาศถ่ายเทสะดวก สะอาด และปลอดภัย

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การรับรู้ถึงข้อมูลในการออกกำลังกาย ไม่ว่าจะเป็นจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ ข่าวกีฬา หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายที่ถูกต้องวิธี

การเป็นสมาชิกชมรมออกกำลังกาย หมายถึง การที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอท่าชะะ จังหวัดชุมพร เข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมออกกำลังกาย เพื่อจะได้เรียนรู้วิธีการออกกำลังกายอย่างถูกต้องวิธี โดยมีผู้ฝึกสอนให้กับกีฬาชนิดต่าง ๆ ให้คำแนะนำที่หลากหลายและเหมาะสมในแต่ละบุคคล

ภูมิอากาศ หมายถึง การเลือกสภาพอากาศในการออกกำลังกายให้เหมาะสมกับร่างกาย เพื่อป้องกันการเกิดการบาดเจ็บ เจ็บป่วย โดยเลือกสภาพอากาศที่ไม่ร้อนจัด หรือเย็นจัดจนเกินไปให้เหมาะสมกับการออกกำลังกาย

เวลา หมายถึง การเลือกช่วงเวลาสำหรับการออกกำลังกาย ควรเลือกเวลาในช่วงเช้าตรู่หรือช่วงตอนเย็นหลังเลิกงาน เพราะเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุด โดยควรออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 30 นาที

สังคม หมายถึง การออกกำลังกายทำให้ได้พบปะและมีสังคมมากขึ้น โดยชักชวนเพื่อนร่วมงาน หรือเพื่อนบ้าน เพื่อจะได้สุขภาพที่แข็งแรงและสร้างสัมพันธ์ไมตรีที่ดีต่อกันได้อีกด้วย

ปัจจัยเสริม หมายถึง รางวัลที่บุคคลได้รับหรือข้อมูลป้อนกลับที่มาสู่บุคคลจากบุคคลอื่น หลังจากบุคคลได้ปฏิบัติพฤติกรรมนั้น ๆ ต่อไป ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้รับการสนับสนุนจากคนในครอบครัว การสนับสนุนจากเพื่อนบ้าน การสนับสนุนจากผู้นำชุมชนและการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการออกกำลังกาย

การสนับสนุนจากคนในครอบครัว หมายถึง การได้รับแรงสนับสนุนในการออกกำลังกายจากคนในครอบครัว โดยส่งเสริมและให้กำลังใจในการออกกำลังกาย หรือออกกำลังกายร่วมกัน

การสนับสนุนจากเพื่อนบ้าน หมายถึง การได้รับแรงสนับสนุนในการออกกำลังกายจากเพื่อนบ้าน คอยให้คำแนะนำและให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการออกกำลังกาย คอยกระตุ้นหรือชักชวนให้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

การสนับสนุนจากผู้นำชุมชน หมายถึง หมายถึง การได้รับแรงสนับสนุนในการออกกำลังกายจากผู้นำชุมชน อาจมีการจัดกิจกรรมให้คนในหมู่บ้านได้ออกกำลังกายร่วมกัน โดยจัดสถานที่และอุปกรณ์คอยอำนวยความสะดวกในออกกำลังกาย

การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการออกกำลังกาย หมายถึง การได้รับแรงสนับสนุนในการออกกำลังกายจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะคอยให้คำแนะนำและให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการออกกำลังกายที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสุขภาพร่างกายของแต่ละคน และให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์และโทษของการออกกำลังกาย

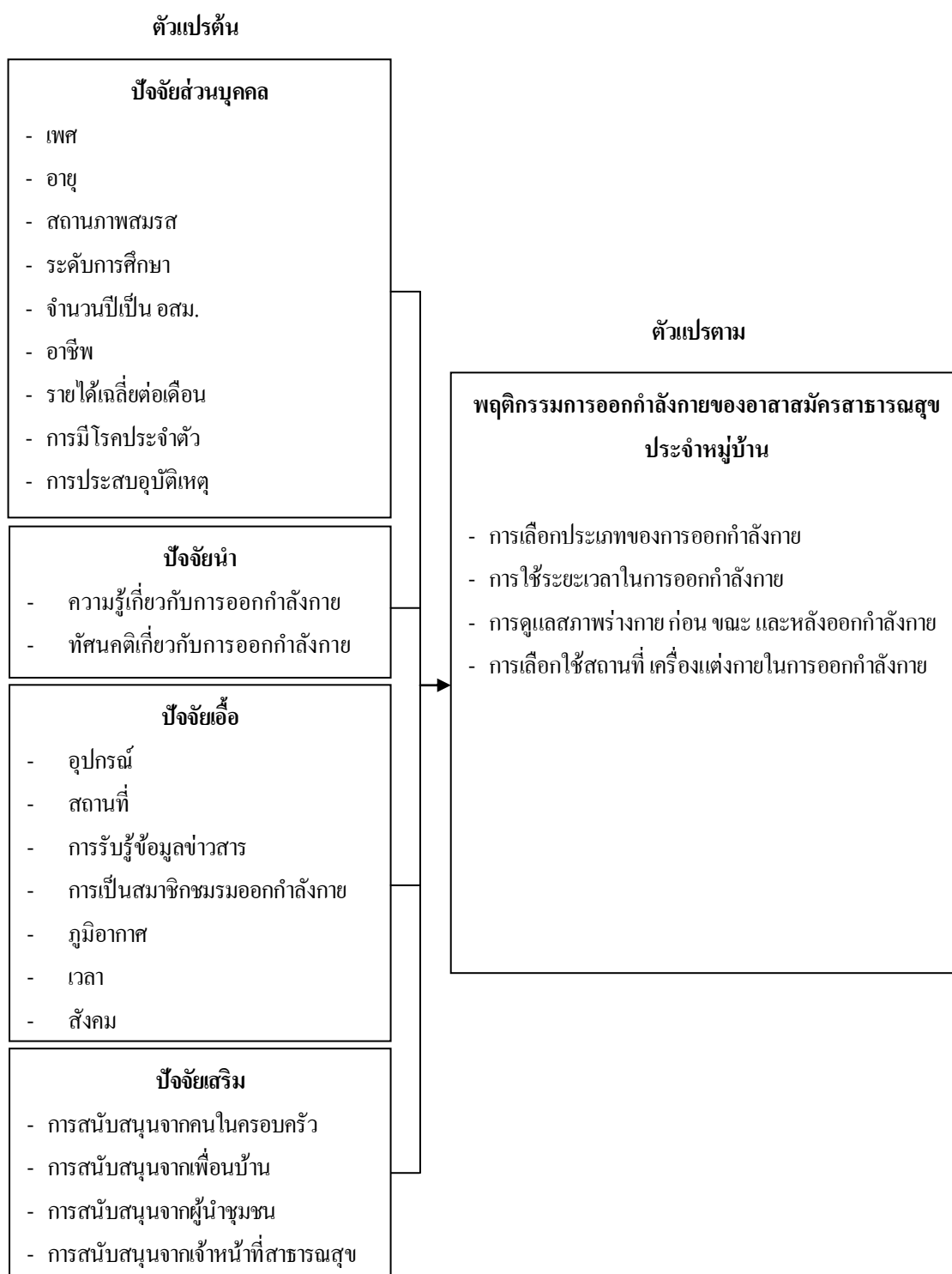
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากชาวบ้านในแต่ละกลุ่มบ้านและได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพรได้ใช้หลักของการออกกำลังกายของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาการกีฬาแห่งประเทศไทย(2554) เป็นแนวคิดในการกำหนดพฤติกรรมการออก

กำลังกายของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เขตอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ครอบคลุมเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ประเภทของการออกกำลังกาย 2) การใช้ระยะเวลาในการออกกำลังกาย 3) การดูแลสภาพร่างกาย ก่อน ขณะ และ หลังออกกำลังกาย 4) การเลือกใช้สถานที่ เครื่องแต่งกาย ในการออกกำลังกาย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบพฤติกรรมการออกกำลังกายของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อเป็นข้อมูลนำไปปรับปรุงแก้ไขในการส่งเสริมการออกกำลังกายให้ดียิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการออกกำลังกายของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
3. นำผลงานวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการรณรงค์ให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีความตื่นตัวในการออกกำลังกาย